

Projectplan kleinschalige herinrichtingsmaatregelen Dommel Door Eindhoven

Waterschap De Dommel

Juli 2018
Definitief

Documenttitel	Kleinschalige herinrichtingsmaatregelen Dommel Door Eindhoven
Verkorte documenttitel	Projectplan Kleinschalige maatregelen Dommel Door Eindhoven
Status	Definitief
Datum	26-07-2018
Projectnaam	Kleinschalige maatregelen Verdeelwerk Eindhoven – Genneper watermolen
Projectnummer	Z51109/I53801
Opdrachtgever	Waterschap De Dommel

Auteur : Fons Hermsen
 Collegiale toets: Michelle Berg
 Datum : 26 juli 2018

SAMENVATTING

Waterschap De Dommel staat voor de taak om de nationale kwaliteitsnormen die voortvloeien uit de KRW (Kader Richtlijn Water) te realiseren. De waterkwaliteit in ons beheergebied is de afgelopen jaren sterk verbeterd, maar varieert nog sterk. Van een ecologisch gezond watersysteem is dan ook nog geen sprake. Om dat te bereiken dient de inrichting en variatie in stroming op orde te zijn, om zo morfologische processen op gang te laten komen. We willen onze beken zo inrichten dat verschillende soorten planten en dieren die hier van nature voorkomen, er goed kunnen leven. De KRW streeft 'natuurlijk water' na.

Het waterschap is daarom voornemens de Dommel op het traject Verdeelwerk Eindhoven tot aan de Genneper watermolen, middels natuurlijke materialen te versmallen, om zo de stoomsnelheden te verhogen bij lage afvoeren.

De profielversmallingen worden rond de gemiddelde waterlijn aangelegd, zodat de opstuwende werking bovenstrooms tot een minimum wordt beperkt.

Deze maatregelen leveren een bijdrage aan de gestelde doelen in het Waterbeheerplan 2016-2021 van Waterschap De Dommel.

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
1 KLEINSCHALIGE HERINRICHTING DOMMEL DOOR EINDHOVEN	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Ligging en begrenzing plangebied	6
1.3 Beschrijving van de huidige situatie	7
1.4 Doel en knelpunten	8
2 MAATREGELEN	9
3 HYDROLOGISCHE EFFECTEN	10
4 EFFECTEN OP OMGEVING	12
5 BENODIGDE VERGUNNINGEN	12
6 LEGGER, BEHEER EN ONDERHOUD	12
7 RECHTSMIDDELEN	13

1 KLEINSCHALIGE HERINRICHTING DOMMEL DOOR EINDHOVEN

1.1 Aanleiding

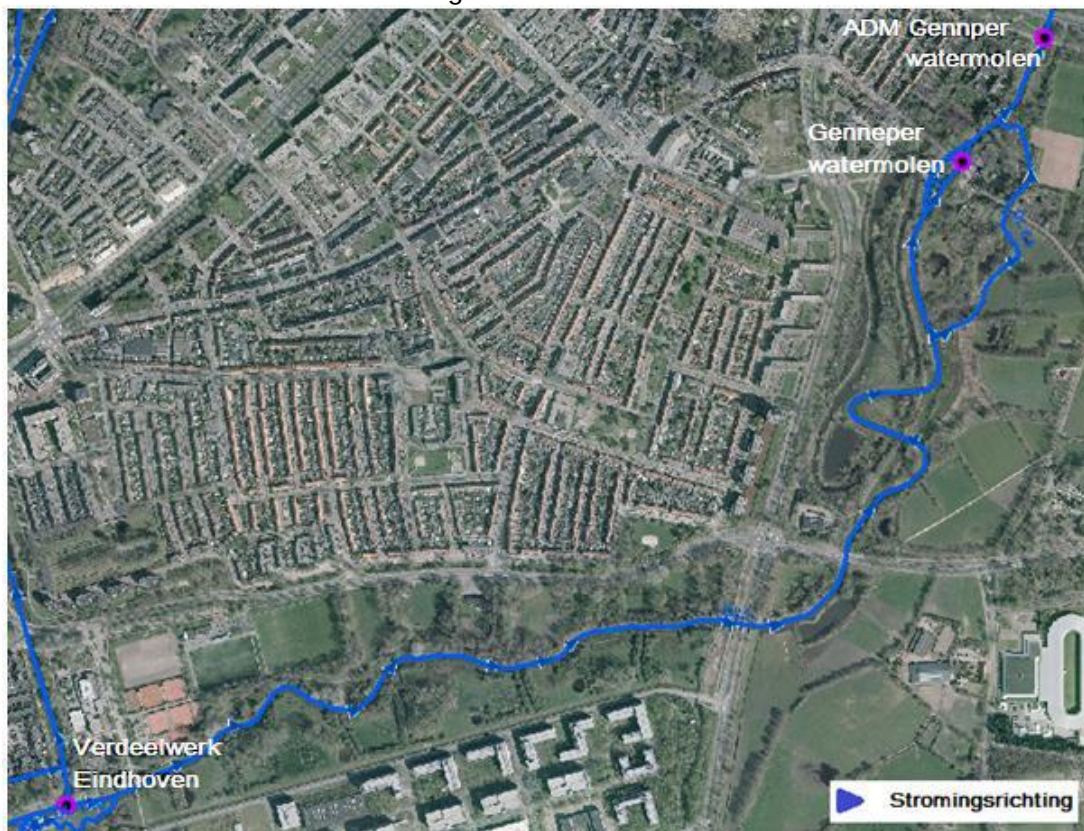
Vanuit de Europese Unie zijn verschillende richtlijnen in de nationale en regionale wetgeving geïmplementeerd. Een daarvan is de KRW (Kaderrichtlijn Water). Eind 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) aangenomen, met als reden om tot een meer integrale Europese aanpak van water te komen. Het doel van de KRW is om in principe in 2027 een "goede ecologische toestand" (GET) van het oppervlaktewater te realiseren (voor natuurlijke wateren). Daarnaast gelden er ook normen voor de chemische en hydromorfologische componenten.

Waterschap De Dommel heeft voor waterlichamen waarvoor zij verantwoordelijk is doelen gesteld die voor het overgrote deel bepaald zijn door de KRW. In het waterbeheerplan 2016-2021 is voor een aantal beken vanuit de KRW-systematiek een opgave gesteld met als doel Natuurlijk water.

De Dommel is vanuit de KRW aangemerkt als het type R5 beek. Een R5 beek is een langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand / klei. Een belangrijke rol speelt de stroomsnelheid; die is bepalend voor de realisatie van een geschikt habitat voor verschillende soorten flora en fauna.

1.2 Ligging en begrenzing plangebied

De Dommel ontspringt in België en stroomt via Eindhoven als kleine rivier richting 's Hertogenbosch. Hij is ongeveer 120 kilometer lang. Het projectgebied ligt net benedenstrooms Verdeelwerk Eindhoven en eindigt t.h.v. de Genneper watermolen in Eindhoven. Zie voor een overzicht figuur 1.1

Figuur 1.1: Overzichtskaart

1.3 Beschrijving van de huidige situatie

Watergang DL1, de Dommel heeft een afwaterende functie voor zijbeken zoals de Run, Tongelreep, Kleine Dommel en Hooidonkse Beek. De Dommel is in het Waterbeheerplan aangewezen als “Goed Ecologisch Potentieel” (GEP)_natuur en is grotendeels in eigendom van Waterschap de Dommel. Gemeente Eindhoven is binnen de bebouwde kom eigenaar van de Dommel.

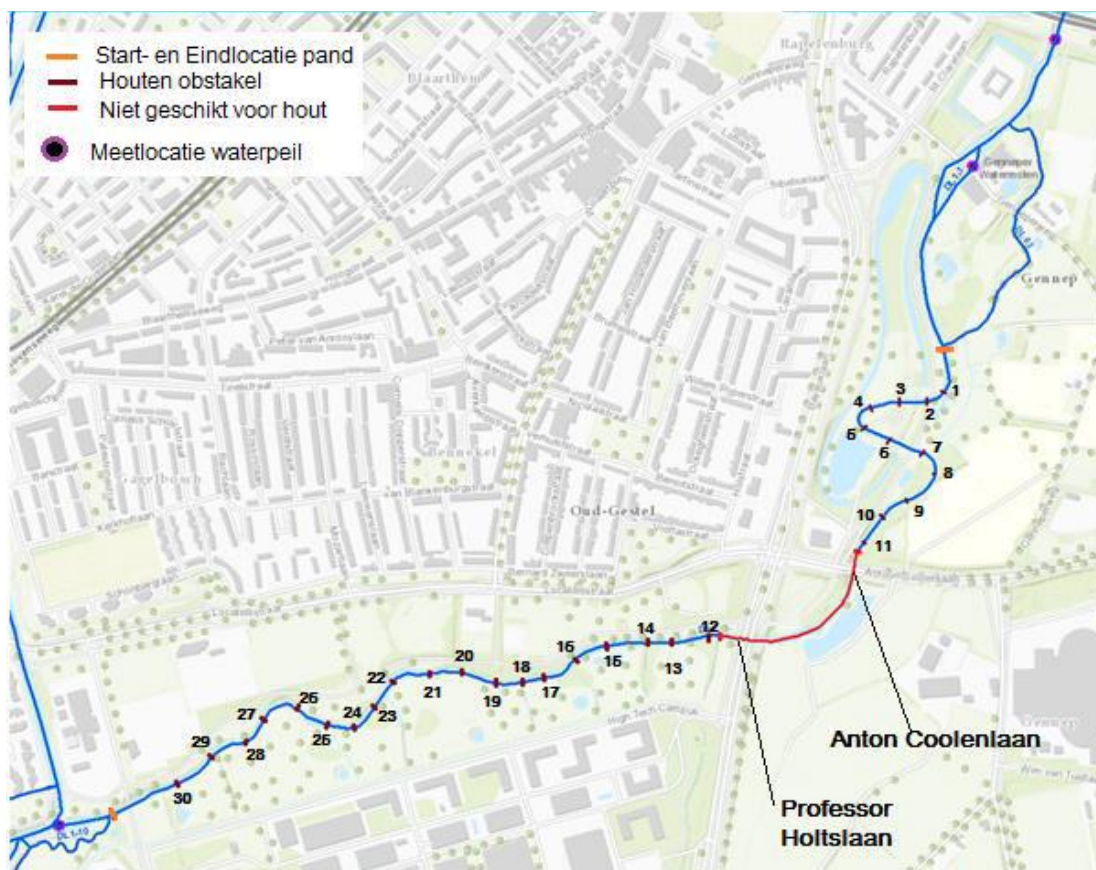
Aangrenzend aan de beek zijn bebouwing en natuurterreinen aanwezig. De eigendomssituatie varieert van particulieren, gemeenten en terrein beherende organisaties zoals Staatsbosbeheer.

Ongeveer acht jaar geleden is de Dommel, het traject Verdeelwerk Eindhoven tot aan het Wilhelminakanaal in Son heringericht. De in het verleden rechtgetrokken beek is weer gaan meanderen. Uit monitoringsgegevens (HOWanalyse) blijkt nu dat de (eco)hydrologische toestand van de beek nog onder de maat is. Met name de stroomsnelheden tijdens lage afvoeren zijn te laag op het traject Verdeelwerk Eindhoven – Genneper watermolen.

Voor de uitvoering van de voorgenomen maatregelen is geen aanvullende grondverwerving noodzakelijk.

De maatregelen worden genomen binnen het stroomprofiel van de Dommel.

Met de gemeente Eindhoven zijn afspraken gemaakt over het realiseren van maatregelen op hun eigendom.

Figuur 1.2: Ligging en maatregelen projectgebied Dommel

1.4 Doel en knelpunten

Doel

De Dommel heeft op het traject in het projectgebied nu relatief weinig ecologische waarden. Er zijn mogelijkheden aanwezig om deze waarden te vergroten door schuilgelegenheid voor macrofauna en vissen te creëren en de stroomsnelheid te verhogen. Dit middels het plaatselijk versmallen van het profiel met houtconstructies.

Bovengenoemde maatregelen dragen bij aan het GET voor de Dommel. Hierbij is als uitgangspunt genomen dat de waterstanden nagenoeg gelijk blijven, zodat de aanliggende eigenaren geen hinder ondervinden van de maatregelen ten behoeve van de waterkwaliteit.

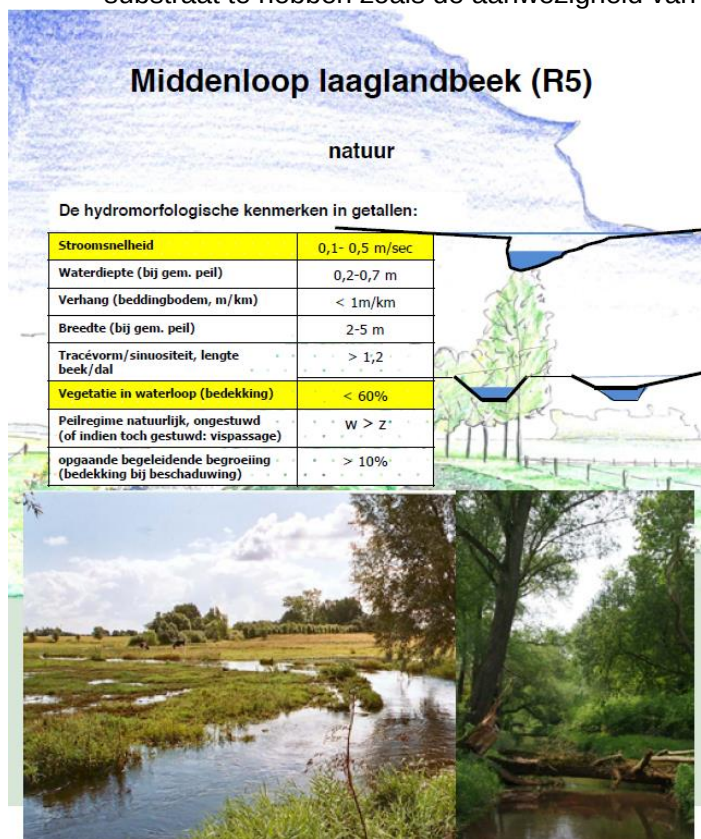
Knelpunten

Het aan te pakken traject Dommel moet geschikt zijn voor floradoelsoorten en faunadoelsoorten (Bermpje, Beekprik).

De eisen die deze doelsoorten aan het systeem stellen is een stroomsnelheid van 0,1 – 0,5 m/s.

Op dit moment zijn bovenstaande randvoorwaarden bij lage afvoeren niet op orde. Dit heeft een tweetal oorzaken:

- Het profiel van de Dommel is te breed in relatie tot de beschikbare hoeveelheid water die afgevoerd moet worden. Met als effect dat de GEP-natuur doelen niet gerealiseerd worden.
- Daarnaast is voor de macrofauna in een beek gewenst om meer variatie in substraat te hebben zoals de aanwezigheid van hout.

Figuur 1.3: Kengetallen (gewenste situatie (GEP) situatie) middenloop laaglandbeek (R5)

2

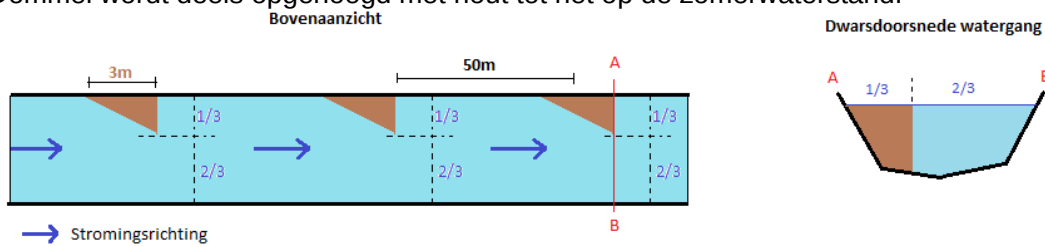
MAATREGELEN

Om de knelpunten op te lossen en het beoogde doel te bereiken worden op 30 locaties maatregelen uitgevoerd:

In het natprofiel van de Dommel worden houtconstructies aangelegd tot net op gemiddeld zomerpeil met behulp van (snoei-)hout.

maatregel: aanleg houtconstructies

Hieronder is schematisch het principe van de maatregel opgenomen. Het profiel van de Dommel wordt deels opgehoogd met hout tot net op de zomerwaterstand.

Figuur 2.1 schematische weergave houtconstructies

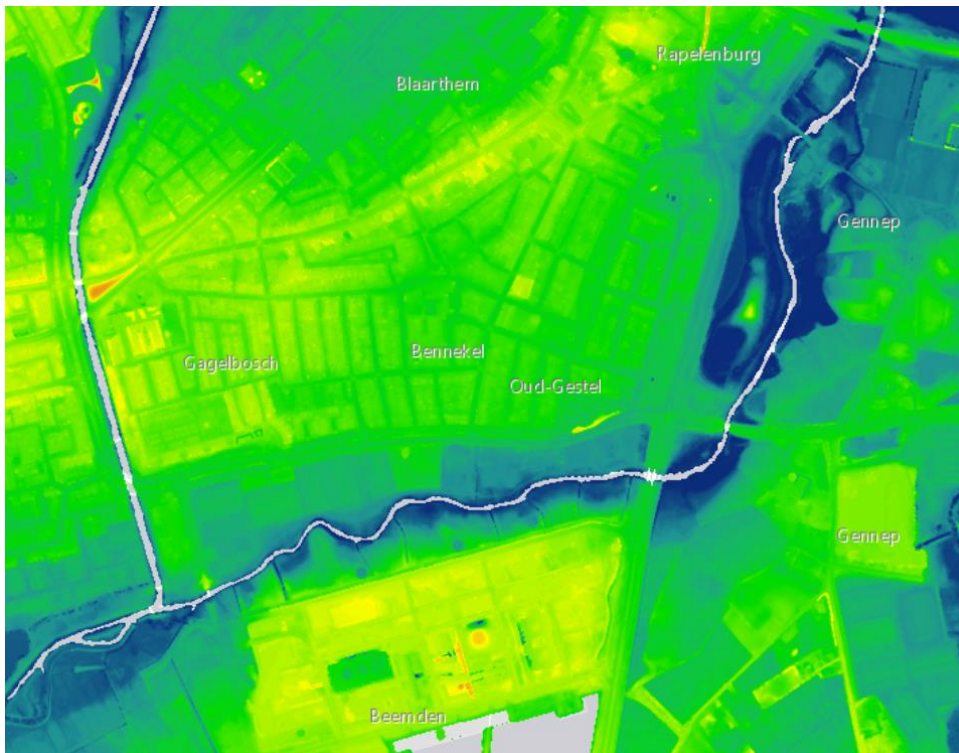
Per houtconstructie zullen er enkele palen in de waterbodem worden gedrukt. Tussen deze palen wordt snoeihout en takken aangebracht. Dit hout wordt door middel van ijzerdraad, dat gespannen wordt tussen de palen op zijn plaats gehouden.

3 HYDROLOGISCHE EFFECTEN

Voor bovenstaande maatregelen is met behulp van hydrologische wetmatigheden bepaald wat de mogelijke effecten zijn.

3.1 Huidige situatie.

De Dommel stroomt ter plaatse van de maatregelen langs gronden van de gemeente Eindhoven en Philips Electronics Nederland BV. De percelen langs de Dommel hebben een nat natuurdoel als ambitietype en zijn grotendeels al ingericht als natuur. Uit de grondwaterdynamiekkaart blijkt dat de gemiddeld hoogste grondwaterstanden in de huidige situatie rondom Dommel al heel dicht bij maaiveld zitten, 0-10cm. Voor de natuur is dit gewenst. Verder van de beek af zijn deze beduidend lager.

Figuur 3.2 hoogtekaart plangebied

3.2 Toekomstige situatie

Hieronder worden de effecten van de maatregelen op de waterstanden beschreven.

Maatregel: Aanleg nieuwe profielversmalling middels (snoei-)hout in DL 1

De maximale hoeveelheid water die via Verdeelwerk Eindhoven door de Dommel stroomt is begrensd op 3m³/s. Bij deze afvoer is er lokaal een opstuwend effect van enkele centimeters. Dit effect is in bovenstroomse richting snel uitgewerkt. De versmalling van het profiel zal zorgen dat het water sneller gaat stromen in het diepere deel van het profiel waardoor de verhoging van het waterpeil (maximaal 5 cm) gecompenseerd wordt. Deze verhoging levert geen nadelige effecten op aangezien dit hooguit enkele meters direct langs de beek effect heeft op de grondwater. Hier zijn vanuit de land vegetatie zeer hoge grondwaterstanden gewenst. De omliggende bebouwing ligt ten minste 100 meter van de beek; dat is ver genoeg en op hogere gronden waardoor daar geen effecten aanwezig zijn.

Effecten maatregelen op derden

De effecten van de maatregelen is onder te verdelen in effecten op gronden Philips Electronics Nederland BV aan de zuidzijde, de gronden van de gemeente Eindhoven aan de noordzijde en bovenstrooms van het plangebied.

Gronden van Philips Electronics Nederland BV en gemeente Eindhoven

Lokaal kan het Dommel-peil binnen het aangewezen traject iets hoger worden dan in de huidige situatie waardoor het een marginale invloed kan hebben op de grondwaterstanden in de onderhavige gronden in een zone van enkele meters rond de Dommel. Echter deze percelen zijn in de huidige situatie al zeer nat. Voor de gewenste natuurdoeltypen zoals aangegeven op de provinciale kaart (NNB) zijn deze hoge grondwaterstanden wenselijk.

Monitoring

Ter plaatse van het Verdeelwerk Eindhoven is een waterstandsm Meetpunt aanwezig (zie figuur 1.2). Met dit waterstandsm Meetpunt kunnen na aanleg van de houtconstructies op basis van metingen de exacte effecten van de maatregelen vastgesteld worden. Het waterstandsm Meetpunt ligt namelijk bovenstrooms van alle maatregelen. Nadelige gevolgen worden op basis van de feitelijke omstandigheden en de geringe/afwezigheid van opstuwende werking van de maatregelen niet verwacht.

Indien en voor zover uit de metingen desondanks toch blijkt dat aanliggende eigenaren schade lijden in de zin van artikel 7.14 Waterwet, kunnen belanghebbenden op basis hiervan een verzoek doen om nadeelcompensatie. Deze zal beoordeeld worden volgens de regelingen die het waterschap hiervoor heeft vastgesteld.

4 EFFECTEN OP OMGEVING

Technische uitvoering

De werkzaamheden bestaan uit aanbrengen van houtconstructies in de watergang. Deze werkzaamheden worden met een kraan uitgevoerd. De werkwijze wordt zo goed mogelijk afgestemd op het terrein en de weersomstandigheden. Doel hiervan is schade aan de ondergrond door spoorvorming en bodemverdichting te voorkomen.

Archeologie

Op basis van de voorgenomen werkzaamheden is vastgesteld dat er uitsluitend werkzaamheden gaan plaatsvinden die de bodem niet verstoren.

Natuur

Het plan heeft geen negatief effect op de aanwezige beschermde planten en diersoorten en habitattypen en -soorten zoals bedoeld in de Wet natuurbescherming. De maatregelen leveren een beter leefgebied op voor diverse(beschermde) vissoorten zoals de Beekprik en het Bermpje.

Tijdens de uitvoering van het werk wordt gewerkt volgens de gedragscode voor waterschappen. Door toepassing van mitigerende maatregelen uit de gedragscode Flora en faunawet voor waterschappen worden eventueel nadelige gevolgen tijdens de uitvoering voorkomen.

Ontgrondingverordening

Er is geen ontgrondingsvergunning of melding nodig. Er wordt namelijk geen grond afgegraven.

Bestemmingsplan

Het gehele plangebied heeft in het bestemmingsplan buitengebied 2011 van de gemeente Eindhoven de bestemming Bos en natuur (GHS) gekregen. De betreffende gronden zijn bestemd voor behoud, ontwikkeling en herstel van natuurlijke, landschappelijke en ecologische waarden van de beek. De waterstaatswerken passen binnen de doeleinden van deze bestemming.

5 BENODIGDE VERGUNNINGEN

In het bestemmingsplan buitengebied is voor de percelen met de bestemming Bos en Natuur (GHS) bepaald dat uitsluitend zijn toegestaan: bouwwerken, geen gebouwen zijnde, ten dienste van de bestemming met een maximale hoogte van 2 meter. De te plaatsen houtconstructies passen binnen de doeleinden van deze bestemming en hebben een maximale hoogte van het maaiveld.

De uitvoering van de werkzaamheden valt niet onder de categorie werkzaamheden waarvoor er op grond van het bestemmingsplan buitengebied een aanlegvergunning vereist is.

6 LEGGER, BEHEER EN ONDERHOUD

Na uitvoering worden de veranderde waterstaatswerken opgenomen in de Legger van Waterschap De Dommel. Het onderhoud aan de waterstaatswerken wordt opgenomen in het onderhoudsprogramma van het Waterschap

7 RECHTSMIDDELEN

Verkorte procedure

Als een projectplan is vastgesteld, wordt dit bekend gemaakt. Het plan ligt gedurende zes weken ter inzage. Belanghebbenden kunnen gedurende deze periode bezwaar op dit projectplan kenbaar maken. Dat kan schriftelijk. Een bezwaarschrift moet vóór afloop van de termijn van zes weken bij het waterschap zijn ingediend. De bezwaarschriftencommissie zal het bezwaar behandelen. Tegen de beslissing op bezwaar staat vervolgens beroep en hoger beroep open bij de rechtbank en de Raad van State (zie voor een verdere toelichting bij “Beroep en hoger beroep”, “Crisis- en herstelwet” en “Verzoek om voorlopige voorziening”). uitsluitend degenen die een bezwaar hebben ingediend kunnen tegen het projectplan beroep instellen.

Beroep

Gedurende zes weken vanaf de dag waarop het besluit op het bezwaar bekend is gemaakt kan beroep worden ingesteld bij de rechtbank Oost-Brabant te 's-Hertogenbosch. Voor het indienen van een beroepschrift is griffierecht verschuldigd. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd.

Op de vaststelling van een projectplan is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbenden in het beroepschrift moeten aangeven welke beroepsgronden zij aanvoeren tegen het besluit. Belanghebbenden worden verzocht in het beroepschrift te vermelden dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

Verzoek om voorlopige voorziening

Het projectplan treedt in werking, ook al wordt er een bezwaarschrift ingediend. Dit betekent dat de maatregelen opgenomen in het projectplan kunnen worden uitgevoerd.

Om dit te voorkomen kan gelijktijdig of na het indienen van een bezwaarschrift een zogenaamd ‘verzoek voor het treffen van een voorlopige voorziening’ worden gevraagd bij de Voorzieningenrechter van de rechtbank. Ook in dat geval is griffierecht verschuldigd. Het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening moet worden gericht aan de rechtbank Oost-Brabant sector bestuursrecht.

Het treffen van een voorlopige voorziening is eigenlijk het nemen van een tijdelijke maatregel, zoals het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om het beroep af te handelen. Als het verzoek wordt toegewezen mag het waterschap het projectplan niet uitvoeren, totdat op het bezwaar is beslist. Voorwaarde voor het vragen van een voorlopige voorziening is, dat er sprake is van een spoedeisend belang.

Indien er na de bezwaarprocedure beroep wordt ingesteld is het eveneens mogelijk om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de Voorzieningenrechter van de rechtbank.